ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr.A420250315
Lietas arhīva Nr.A42-02503-15/43

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2015.gada 14.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Staņislavs Linkevičs,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu pieteicēja /pers. D/ pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirta īpašumā par samaksu zeme 6,9 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagasta nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ ar kadastra Nr./numurs A/ietvaros.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) Latgales reģionālā nodaļa (turpmāk arī - atbildētāja), izskatot /pers. D/ 2015.gada 28.maija iesniegumu par zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 44720090172 6,9 ha platībā piešķiršanu īpašumā par samaksu, 2015.gada 16.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.9-01/461860-1/1 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atteica pieteicējam piešķirt īpašumā par samaksu zemi 6,9 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagasta nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ ar kadastra numuru /numurs A/ietvaros. Lēmumā atbildētāja, atsaucoties uz likuma „Par zemes privatizāciju lauku apvidos" 15. un 20.pantu, likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 8.pantu, Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk - Privatizācijas pabeigšanas likums) 23.panta 11.daļas 1.punktu, norādīja, ka pieteicējs bija tiesīgs iesniegt iesniegumu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu Valsts zemes dienesta reģionālajai nodaļai līdz 2010.gada 31.maijam. Pieteicējs attiecīgu iesniegumu likumā noteiktajā termiņā neiesniedza.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. D/ pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirta īpašumā par samaksu zeme 6,9 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagasta nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ar kadastra Nr./numurs A/.

Pieteikums motivēts šādi.

[2.1] Pieteicējs uzskata, ka likumā noteikto termiņu pieteicēja gadījumā ir pamats pagarināt, jo faktiski pastāv kolīzija starp tiesību principiem, proti, starp stabilitātes principu un samērīguma principu. Nav strīda, ka Privatizācijas pabeigšanas likums *expressis verbis* neparedz iespēju pagarināt termiņu iesnieguma iesniegšanai, kā arī minētajā likumā netiek paredzēta situācija, kad zemes lietotājs ir miris, bet mantinieks stājās mantojuma tiesībās pēc termiņa notecējuma iesnieguma iesniegšanai. Tiesību zinātnē ir atziņa, ka jebkurš normatīvais akts ir nepilnīgs no pieņemšanas brīža, jo likumdevējs nevar paredzēt visus dzīves gadījumus, uz kuriem šis normatīvais akts tiks attiecināts. Līdz ar to pastāv dažādas juridiskas metodes likuma roba aizpildīšanai. Viena no tādām metodēm ir tiesību principa piemērošana, jo ar tiesību principa piemērošanu iespējams atrast taisnīgāko un lietderīgāko lēmumu. Pieteicēja gadījumā ir nepieciešams veikt tiesību principu svēršanu.

[2.2] Pieteicējs norāda, ka strīda nav, ka 2003.gadā pieteicēja tēvs pasūtīja un apmaksāja zemes robežu plāna izgatavošanu. Šāda pieteicēja tēva rīcība vērtējama kā gribas izpausme izpirkt zemesgabalu, jo pretējā gadījumā pieteicēja tēvam nebija pamata apmaksāt iepriekšminētos izdevumus. Proti, ar konkludentu darbību tiek pierādīta pieteicēja tēva vēlme izpirkt zemesgabalu.

Pieteicēja tēvs nomiris 2003.gadā, tas ir līdz Privatizācijas pabeigšanas likuma stāšanai spēkā. Laika posmā no 2003.g līdz 2014.gadam pieteicējs dzīvoja ārzemēs un viņš nezināja par tēva miršanu. Proti, pieteicējs nevarējis izteikt savu gribu mantot un turpināt uzsāktu procedūru zemesgabala izpirkšanai. Saskaņā ar Latvijas zvērinātu notāru padomes izteikto viedokli, pieteicējs stājās tēva attiecībās it kā no miršanas brīža. Bet ņemot vērā to, ka pieteicējs uzzināja par tēva miršanu tikai 2014.gadā, tad būtu taisnīgi dod pieteicējam iespēju izteikt savu vēlmi attiecībā uz zemesgabala izpirkumu. Iesniedzot VZD iesniegumu, pieteicējs ir nepārprotami izteicis savu gribu pieņemt zemesgabalu īpašumā. Tāpēc pieteicējs uzskata, ka priekšrocība ir dodama samērīguma principam.

[3] Atbildētāja tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteikumu neatzīst. Atbildētāja uzsver, ka materiāli tiesiskie (prekluzīvie) termiņi nav atjaunojami.

[4] Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas

sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs (..).

Tā kā pieteicējs tiesai nav lūdzis lietu izskatīt mutvārdu procesā, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai daļai tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējusi pieteicēja un atbildētāja rakstveidā iesniegtos argumentus, lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[6.1] Daugavpils rajona Medumu pagasta padome ar 2001.gada 31.oktobra lēmumu Nr.178.12.14. „Par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā Medumu pagastā /Nosaukums B//Nosaukums C/ /pers. F/ piešķīra pastāvīgā lietošanā zemi 7,0 ha platībā ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/ Daugavpils novada Medumu pagasta /Nosaukums B/ ar nosaukumu /Nosaukums A/ *(lietas 20.lapa)*.

[6.2] Saskaņā ar Valsts zemes dienesta Dienvidlatgales reģionālās nodaļas 2001.gada 8.novembra atzinumu Nr.72-288 „Par zemes īpašuma tiesību piešķiršanu par samaksu" /pers. F/ ir piešķirta īpašumā par samaksu zeme 7.0 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagasta /Nosaukums A/ *(lietas 14.lapa)*.

[6.3] Saskaņā ar Daugavpils novada domes 2011.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.644 (protokols Nr.9., 9.&) „Par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu /pers. F/" *(lietas 22.lapa)* un 2014.gada 13.novembra lēmumu Nr.1306 (protokols Nr.25., 41.&) „Par zemes vienību ieskaitīšanu rezerves zemes fondā un atsevišķu zemes vienību platību precizēšanu" *(lietas 23.lapa)* /pers. F/ izbeigtas zemes lietošanas tiesības uz zemes vienību ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/ 6,9 ha platībā ar nosaukumu /Nosaukums A/ Medumu pagastā, Daugavpils novadā un šī zemes vienība ir ieskaitīta rezerves zemes fondā.

[6.4] Atbilstoši pieteicēja iesniegtajai Latgales apgabaltiesas zvērinātas notāres Ineses Purvinskas 2014.gada 17.marta mantojuma apliecībai par tiesībām uz mantojumu pēc likuma Nr.628 un 2015.gada 11.maija mantojuma apliecībai (papildinājumi aktā par tiesībām uz mantojumu pēc likuma) Nr.1411 mantojuma tiesībās uz /pers. F/ atstāto mantojumu apstiprināts pieteicējs *(lietas 10., 11.lapa)*.

[6.5] 2015.gada 28.maijā pieteicējs vērsās VZD ar iesniegumu par zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 44720090172 6,9 ha platībā piešķiršanu īpašumā par samaksu *(lietas 25.lapa)*.

[6.6] 2015.gada 16.jūnijā atbildētājs pieņēma Lēmumu *(lietas 5.-9.lapa)*.

[7] Lietā ir izvērtējams, vai konkrētajos apstākļos pieteicējam no tiesību normām izriet tiesības prasīt labvēlīga administratīvā akta izdošanu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.

[8] Privatizācijas pabeigšanas likumā ir noteikta kārtība un termiņi lēmuma par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu lauku apvidos pieņemšanai.

Privatizācijas pabeigšanas likuma 23.[1] pants nosaka, ka lēmumu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu reģionālā nodaļa pieņem pēc zemesgabala iekļaušanas Lauku zemes izpirkšanas reģistrā un zemes kadastrālās uzmērīšanas, pamatojoties uz personas iesniegumu, kas iesniegts līdz šā likuma 23.panta vienpadsmitajā daļā noteiktajam termiņam. Saskaņā ar minētā likuma 23.panta vienpadsmito daļu persona iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu iesniedz Valsts zemes dienesta reģionālajai struktūrvienībai šādos termiņos:

- līdz 2010.gada 31.maijam gadījumā, ja faktiskajā lietošanā esošā zemesgabala robežu plāns iesniegts reģistrācijai Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā līdz 2009.gada 31.augustam;
- līdz 2010.gada 31.augustam, ja zemes izpirkšanas (pirkšanas) pieprasījumā norādītais zemesgabals iekļauts Lauku zemes izpirkšanas reģistra ar nosacījumu, ka pirms vai vienlaicīgi ar iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, bet ne vēlāk kā līdz šā panta vienpadsmitajā daļa noteiktajam termiņam persona iesniegs Valsts zemes dienesta teritoriālajai struktūrvienībai dokumentus, kas apliecina tiesības izpirkt (pirkt) zemi;
- līdz 2011.gada 31.augustam, ja persona likumā noteiktajā termiņā ir veikusi priekšapmaksu par tas faktiskajā lietošanā esošu zemi un zemesgabala robežu plāns iesniegts reģistrācijai Nekustama īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā līdz 2010.gada 31.augustam (šā panta devītā daļa).

[9] Tiesa konstatē, ka /pers. F/ (pieteicēja tēvs) Privatizācijas pabeigšanas likuma 23.panta vienpadsmitajā daļā noteiktajā termiņā reģionālajai nodaļai nav iesniedzis iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu uz Daugavpils novada Medumu pagasta /Nosaukums A/ zemi 6,9 ha platībā (zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs A/). /Turpretī pers. F/ likumiskais mantinieks - dēls /pers. D/ iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu reģionālajā nodaļa iesniedza 2015.gada 3.jūnijā, līdz ar ko ir nokavējis Privatizācijas pabeigšanas likuma 23.panta vienpadsmitajā daļā noteiktos termiņus.

Saskaņā ar Privatizācijas pabeigšanas likuma 25.panta pirmās daļas 3.punktu, fiziskajām personām, kurām zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā, zemes pastāvīgās lietošanas tiesības izbeidzas, ja 23.panta vienpadsmitajā daļā noteiktajos termiņos Valsts zemes dienesta teritoriālajai struktūrvienībai nav iesniegts iesniegums un attiecīgie dokumenti lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu vai saņemts atteikums izpirkt (pirkt) zemi.

Tiesa konstatē, ka Daugavpils novada dome saskaņā ar 2011.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.644 (protokols Nr.9. 9.&) „Par zemes lietošanas tiesību izbeigšanu /pers. F/" /pers. F/, pamatojoties uz Privatizācijas pabeigšanas likuma 25.panta pirmās daļas 3.punktu, izbeidza zemes lietošanas tiesības uz zemes vienību ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/ 6,9 ha platībā ar nosaukumu /Nosaukums A/ Medumu pagastā, Daugavpils novadā.

Izvērtējot minēto, tiesa secina, ka atbildētāja pamatoti pieteicējam atteica piešķirt īpašumā par samaksu zemi 6.9 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagastā ar nosaukumu /Nosaukums A/ (zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs A/).

[10] Pieteicējs norāda, ka likumā noteikto termiņu pieteicēja gadījumā ir pamats pagarināt, jo faktiski pastāv kolīzija starp tiesību principiem, proti, starp stabilitātes principu un samērīguma principu. Pieteicējs norāda, ka Privatizācijas pabeigšanas likums neparedz iespēju pagarināt

termiņu iesniegumа iesniegšanai, bet arī minētajā likumā netiek paredzēta situācija, kad zemes lietotājs ir miris, bet mantinieks stājās mantojuma tiesībās pēc termiņa notecējuma iesniegumа iesniegšanai.

Tiesa piekrīt, ka Privatizācijas pabeigšanas likumā netiek paredzēta situācija, kad zemes lietotājs ir miris, bet mantinieks stājās mantojuma tiesībās pēc termiņa notecējuma iesniegumа iesniegšanai. Uz minēto tiesa norāda, ka no lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja tēvs /pers. F/ ir miris 2003.gadā, bet pieteicējs miruša tēva atstāto mantojumu sāka pieņemt tikai 2014.gadā, bet strīdus zemes gabalu (zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs A/) tikai 2015.gadā. Kritiski vērtējams pieteicēja norādītais, ka viņš no 2003.gada līdz 2014.gadam atradās ārzemēs un nezināja par tēva miršanu. Tiesa piekrīt, ka pieteicējs varēja atrasties ārzemēs, bet maz ticams, ka pieteicējs nav zinājis par tēva nāvi. Līdz ar to tiesa secina, ka situāciju, ka tika nokavēts Privatizācijas pabeigšanas likumā noteiktais termiņš zemes iegādei īpašumā par samaksu, pieteicējs radījis pats, laicīgi nepieņemot mirušā tēva atstāto mantojumu.

Attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka likumā noteikto termiņu pieteicēja gadījumā ir pamats pagarināt, tiesa norāda, kanbsp; Privatizācijas pabeigšanas likumā minētais termiņš ir materiāli tiesisks prekluzīvs (likumisks) termiņš. Atšķirībā no procesuāli tiesiska termiņa, kuru atbilstoši Administratīvā procesa likuma 46.pantam iestāde, tiesa vai tiesnesis var atjaunot, materiāli tiesiska termiņa atjaunošana tiesību normās nav paredzēta. Kā to savulaik formulējis profesors /pers. H/, pēc sekām likumiskiem termiņiem ir izšķirošs, absolūts un likteņīgs raksturs. Tie nav grozāmi, pat ja abas puses tam piekristu *(Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 278.lpp.)* . Tādējādi līdz ar materiāli tiesiskā prekluzīvā termiņa izbeigšanos zūd arī pašas tiesības.

Materiāli tiesiska prekluzīva termiņa ilgumu nosaka likumdevējs, izdarot politisku izšķiršanos attiecībā uz jautājumu, kāds laiks dodams kādas tiesības īstenošanai. Tiesiskā noteiktība un citi leģitīmi mērķi, kas bijuši termiņa noteikšanas pamatā, neizslēdz tiesas pienākumu apsvērt, vai konkrētajā gadījumā kādas personai piemītošas cilvēktiesības ievērošana neņem virsroku pār materiālajā tiesību normā noteiktas procesuālās kārtības ievērošanu *(kā to, piemēram, ir konstatējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2009.gada 16.oktobra spriedumā lietā „Zehentner pret Austriju")*. Šajā gadījumā pieteikumā tiesai minētie argumenti neliek uzskatīt, ka likumā ietvertā prasība iesniegt iesniegumu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu Valsts zemes dienesta reģionālajai nodaļai līdz 2010.gada 31.maijam pieteicējam ir radījusi kādas cilvēktiesības pārkāpumu.

[11] Ievērojot šajā spriedumā norādīto, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā nepastāv priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai, līdz ar to pieteikums kā nepamatots ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirta īpašumā par samaksu zeme 6,9 ha platībā Daugavpils novada Medumu pagasta nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ ar kadastra Nr./numurs A/ietvaros.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis S.Linkevičs